

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschisă costă fiecare și
20 filerl.
Manuscripte nu să inapo-
lază.

Demisia guvernului.

Arad, 7 Martie.

Ziarele guvernamentale lasau să se întrevadă cu zile înainte necesitatea demisiei guvernului. Și demisia — după cum am anunțat — a urmat chiar mai curând decât se credea. Azi șeful consiliului de miniștri e în fața suveranului și n'ar mai fi pentru cercurile politice nici o surpriză dacă suveranul ar primi demisia întregului cabinet. E inadmisibil anume, ca suveranul să aprobe înțelegerea încheiată de guvern cu partidul kossuthist și ca, în chipul acesta, să renunțe singur la unul din drepturile sale cardinale, la dreptul de a putea chema sub arme în orice împrejurări rezervele.

În numărul nostru de ieri am demonstrat pericolul acestei înțelegeri, care ar da frâu liber aspirațiilor maghiare și ar face iluzorie puterea coroanei în Ungaria. Drepturile suverane ale coroanei asupra armatei ar fi la discreția camerei ungare, care poate să provoace, ori de câte ori cer aspirațiile maghiare, o hotărâre în sprijinul acestora. În momente de extremă necesitate pentru siguranța monarhiei, domnitorul n'ar putea să mobilizeze întregă forța armată din Ungaria, pentru că — conform învoielii dintre guvern și kossuthiști — în cazurile, când camera va denega votarea proiectelor de recrutare anuală, când camera, (din motivele specificate în articolul de lege IV din 1848) nu va fi în situație să poată lua hotărâri și, în sfârșit, când guvernul nu va prezenta

proiectele de recrutare anuală, își pierde dreptul de a chema sub arme atât rezervele propriu zise, cât și rezervele speciale. Cât de esențială ar fi atingerea ce s'ar aduce drepturilor suverane asupra armatei, când monarhul ar sancționa această învoială, vom înțelege pe deplin, dacă mai considerăm și dreptul municipiilor de a împiedeca prin rezistență pasivă recrutările în stare de ex-lex. Li-s'ar crea aspirațiilor maghiare nouă prerogative, în vreme ce prerogativele militare ale coroanei ar deveni iluzorii în Ungaria.

Ne uimește chiar, temeritatea contrariilor noștri de a fi încercat un atac atât de orb în contra coroanei și nu putem să ne mirăm în deajuns de slăbiciunea sfetnicilor austriaci ai monarhului, precum și de nepăsarea vinovată a opiniei publice din Austria, în fața acestui atac. Cabinetul contelui Khuen-Hedervary și nu mai puțin și cabinetul baronului Bienerth, trebuia să dispară încă în clipa, când au căzut de acord asupra reformelor militare, căci numai așa s'ar fi putut tăia alvia aspirațiilor maghiare, atât de fatale pentru armonia internă a imperiului.

E, poate, timpul suprem, să se suplinaască întrelăsările de până acum și căderea actualului guvern ungar e o necesitate ce se impune imperios din punctul de vedere al intereselor de dezvoltare normală a monarhiei. E timpul suprem să se abată pericolul maghiar și unitatea armatei să fie fortificată pentru toate atacurile ce ar mai putea să vie din această parte.

Orice nouă concesie făcută „națiunii

politice ungare” mărește forța disolvantă a elementului maghiar și reduce în același timp terenul de afirmare politică în cadrele monarhiei pe seama tuturor celorlalte popoare. S'a împlinit cu vârf măsura concesiilor de această natură și factorii conducători trebuie să nu mai piardă din vedere, primejdia ce ar putea să însemne pentru viitorul monarhiei preponderanța politică, fie și numai relativă, a elementului maghiar.

În împrejurări normale, când în Ungaria ar stăpâni stări constituționale adevărate, și nu constituționalismul simulacru al intereselor șovine, o augmentare a sferei de prerogative politice spre binele tuturor națiunilor cari formază împreună „națiunea politică ungară” și spre desavantajul coroanei, ar însemna o eucerire menită să refacă din ce în ce mai ideale raporturile în viața de stat și noi am fi cei dintâi, cari am da glas faufarelor de sărbătoare. În împrejurările de azi, știm că orice succese politice ale Ungariei în monarhie sunt succese numai pentru elementul unguresc din Ungaria și, în consecință, tot atâtea înfrângeri pentru celelalte elemente constitutive ale țării.

Pentru ca să fie cu putință o stabilire a aspirațiilor maghiare, e deci de o necesitate supremă, chiar din punctul de vedere al intereselor monarhiste, o refacere esențială a vieții constituționale în Ungaria, încă înainte de ce s'ar rezolvi problema reformei militare. Trebuie să se lărgască întâi cadrele acestei vieți, ca să poată cuprinde și ocroti interesele politice ale tuturor unităților etnice din Ungaria.

Noaptea anului nou.

De I. Giurgiu-Brad.

O lumină palidă, scăpată din jăratecul așipit al sobei, se stinge într'un ungher întunecat al camerei și ceasornicul își lunecă leneș arătătoarele peste cadran picurând cele din urmă clipe ale anului pe duca. E noaptea anului nou, o noapte senină cu stele ce tremură vioriu în fundul vădăhului albastru și înghețat, o noapte plină de tăcere și singurătate, care coboară tristetea și pustiul în suflete, atunci când toată lumea se bucură de o fericire neștiută, când ar trebui mai ales să plângă pe mormântul anului care s'a dus, luând cu el toate dorurile și așteptările neîmplinite. Se bucură însă de cel nou și bogat în făgăduințele făcute de toți cei cari s'au scurs, tiptil, pe nesimțite, fără să fi lăsat în urmă decât florile lor albe și curate cari se arată tot mai stăruiitor sub tâmpla în care se sbat gândurile dornice de a-și lua sborul, pe aripile dăinuitoare ale vremii ce se duce fără răgaz.

În stradă se aude umblet greoi de om întârziat când ceasul bate a douăsprezecea lovitură în ciele ce țintuiesc sicriul vremii moarte, și cum stă împovărat de gânduri năinatea mesei, domnul Grigore tresare ca sub puterea unei amintiri, se ridică încet și se apropie de geamul întunecat pe care mâna nevăzută a gerului îl zugrăvise cu un mănunchiu din floarea veștedă a iernei.

— S'a dus și acesta, vine altul, se vor duce încă mulți și vor veni alții în loc, — cine știe. — Pe

mine mă găsesse tot aici, tot singur și tot ea mai înainte”.

Adică nu ea mai înainte, atunci era altcând, vremea trece mai greu și viața era mai ușoară, căci avea și ea un rost hotărât. Dar eu fiecare zi ce s'a dus, au plecat și așteptările întocmai ca niște pui de pasere pribeagă când începe să se simtă vântul iernii. Primăvara a fost frumoasă și s'a început sub o rariște de fagi într'un apus aprins de soare: vara s'a strecurat plină de visare și de dor, iar toamna ce-a venit pe urmă i-a spulberat toate visurile ca pe niște frunze veștede și le-a dus departe, departe că nu le mai știe de urmă. A venit apoi iarna, iarna vieții care l'a găsit tot singur, dar sărac în avânturi și cu floarea de argint a bătrâneții pe fruntea obosită. Și poate niciodată domnului Grigore nu i-a părut viața atât de tristă ca în noaptea asta de sfântul Vasile, căci acum se simțea obosit și fără putere și în pala de umbră ce creștea pe străzi și în casa lui săracă, vedea un giulgiu de mort întinzându-se peste cel din urmă vis ce-i rămăsese din tot sbuciumul unei vieți de tineretă svăpăiată. Și simțea un foșnet surd ca de umbre ce se tirăse greoaie înșirându-se în cortegiu de îngropare și golul din suflet se lărgea tot mai mult, dând loc unei desnădejdi grele ca de plumb să se așeze peste viața lui încheiată.

Și acum în tăcerea acestei nopți înfrigorată domnul Grigore se gândește la viața lui trecută, la toate planurile făurite în clipe de așteptare și i-se strânge inima de jale văzând pustiul cel înecunțor. Demult, cu ani în urmă, ziua anului nou o petrecea în tovărășia prietenilor veseli cari a lungau cu glumele lor uritul și melancolia, dar anii s'au dus fără milă, răpind cu ei, din tot ce

avea mai drag, bucată cu bucată. Și căminul cald cu ființa dornică și iubitoare se stinge tot mai mult în ceața depărtării. Pe atunci era tânăr și pentru nimic în lume nu s'ar fi gândit că va veni o vreme când toate lucrurile acestea — fără însemnătate pe atunci — îl vor dura pe urmă, trezindu-i toată zadărnicia vieții lui trăite care a trecut fără să-i fi dat nimic.

Și domnul Grigore simțea ca o povară singurătatea de azi și ar vrea să fugă, undeva departe, să iee din nou toate începuturile de până aci rămase neisprăvite.

Noaptea se rărește, numai în camera lui mai stăruie umbra și prin întunecul colțurilor i-se pare că se mișcă ființe pe cari le cunoștea odată, dar amintirea lor era ștersă de mult... Undeva pe un colț de etageră o cutie coplesită de colbul vremii care a lăsat-o neatinsă, i-se pare că începe să se miște, să iee forme omenesti și domnul Grigore tresare ca după un somn chinuit.

Nu mai asta singură a rămas din tot trecutul lui îngropat. Cutia cu scrisorile Diei cari dormeau așezate frumos una lângă alta legate cu o panglică neagră, așa cum le lăsase el cu mulți ani în urmă, când toată bogăția asta de slovă mărunță și parfumată nu-i mai putea da nimic. Dar după atâta vreme trecută domnul Grigore simțea că scrisorile acestea cari închideau muzica plină de împăcare a plânsului ce-a amuțit, sunt singura punte ce-l mai lega de trecutul pe care vroia că-l uite și de câte ori trecea prin fața ei îi arunca câte o privire furișă și plină de sfială, întocmai ca unui om ce doarme.

În noaptea asta însă scrisorile acesune își cereau

prin reforma electorală în sensul cel mai vast cu putință.

De acea sperăm, că cei dela conducerea imperiului vor veni asupra hotărârii lor de-a da întâi o soluție chestiunilor militare și mai ales asupra soluției atât de primejdioase pe care vreau să le-o dea și că, desărcinând pe contele Khuen-Hedervary, vor ține cont de necesitatea primordială a reformei electorale.

Să de mari ar fi fluctuațiile pro și contra de o schimbare de guvern, ori fie și de o serie întregă de schimbări de guvern, interesele ce trebuie salvate sunt de mari încât esitarea celor dela conducere ar fi egală cu o lipsă de chemare pentru coborârea intereselor politice pe cari le dețin.

Episcopul Radu la Papa. Din Roma se telegrafiază cu data de 7 c. Dr. Demetriu Radu episcopul diecezei unite a Orăzii mari a fost primit astăzi în audiență de Papa. Episcopul a comunicat Papei hotărârea luată în conferența episcopască dela Blaj în chestia înființării episcopiei greco-catolice maghiare.

Asupra rezultatului acestei audiențe vom reveni.

Ședința Camerei. Criza de guvern s'a manifestat și în parlament. Camera a ținut numai o scurtă ședință în care s'a terminat discuția cazului Pály. Comisia de imunitate a propus să se judece cazul acesta la cunoștința procuraturii, care va proceda potrivit legilor.

Propunerea a fost primită fără discuție. Ședința s'a ridicat fără să se intre în ordinea de zi. Obstrucția nu mai are rost.

Contele Berchtold la Maj. Sa. Ministrul comun de externe contele Berchtold a fost primit azi dimineață de Maj. Sa în audiență specială.

dreptul lor la lumina zilei și tresăceau parcă, cu un fel de muștrare, în colțul lor trezind amintirea celor dintâi ani ai tinereții.

A fost singura care dusesse ceva din sufletul lui și-i lăsase o parte din tremurul pieoapelor ei transparente, un tremur pe care-l simțea undeva adânc, într-o cută ascunsă a sufletului, tresărind la răstimpuri depărtate — ca o sbateră desnădăjduită din aripă ce nu-ș vor mai lua sborul. Și de câte ori revine toana aceea, uitată pe vremuri, iar acum găzduită cu lacrimă de zgărcit, domnul Grigore se gândește la fericirea lui care a plecat și nu se mai întoarce, la nesocotința cu care a lăsat-o să plece, și-și dă seamă de firea suctă a omului care aleargă o viață întregă după o scântee de lumină, iar când a ajuns-o și aceasta îl impresionează cu toată căldura ei alintătoare, i-se urește și fugă iar la întunerec.

Așa a fost și el: de câte ori nu se gândea la o ființă nevăzută, o ființă dragă, așa cum i-se arătase lui în visările treze, pe care s'o fi iubit cu toată patima și infiorarea. Când a venit pe urină — adusa de întâmplare — a primit-o cu o liniște de care nici el nu putea să-și dea seamă, i-a strâns mâna ținând-o lung între degetele lui reci și a privit-o cu ochii rătăciți, fără nici o tresărire deosebită și cu nimic din patima navalnică cu care se gândea la ea după plecarea din târgul în care o cunoștuse. I-se părea că totul trebuia să se întâmple așa, că venirea ei era hotărâită de mai înainte și nu putea să facăzile mult. Numai târziu de tot s'a dat seamă de vorbele Diei care-l privea întreg: „Uite mi-am pus gălăria care-ți place tie”.

Audiența lui Khuen.

Maj. Sa a primit demisia guvernului.

Arad, 7 Martie.

Audiența de azi a ministrului-președinte ungar contele *Khuen-Hedervary* s'a terminat, cum am prezis-o eri, cu prezentarea și primirea demisiei.

Contele *Khuen* a plecat la Viena cu hotărârea consiliului de miniștri de-a prezenta demisia cabinetului, dacă punctul de vedere al guvernului unguresc în chestia reformelor militare nu va fi aprobat de Maj. Sa. Guvernul nu putea să aibă, însă, nici o îndoială asupra rezultatului audienței. Demisia n'a surprins deci pe nimeni. Până la constituirea noului cabinet, guvernul a fost însărcinat cu conducerea afacerilor de guvernament. Maj. Sa va cere avizul bărbatilor de stat în timpul cel mai scurt, ca noul guvern să se poată constitui și vota reformele militare înainte de vară.

În ce privește persoana noului ministru-președinte, contele *Khuen* n'a făcut Maj. Sale nici o propunere. În cercurile biue informate se afirmă însă că noul guvern va fi prezidat de *Lukács* și va avea în program votarea reformelor militare și înfăptuirea votului universal.

Audiența lui Khuen.

Din Viena se telegrafiază:

Azi la orele 10 dimineața contele *Khuen-Hedervary* a primit vizita ministrului comun de externe *Berchtold*, cu care a avut o întrevedere lungă. În cercurile politice se pretinde că scopul acestei vizite a fost înțelegerea de a aplană conflictul dintre cele două guverne. După ce aplanarea n'a reușit, contele *Berchtold* s'a depărtat.

Ministrul-președinte ungar a fost primit în audiență la orele 12. Audiența a durat o oră și jumătate. Contele *Khuen* a raportat Maj. Sale despre situația politică agravată în urma atitudinii

la răspuns rece, fără să resimtă adevărul ce mărturisea: „Știam că o să se întâmple ceva, toată noaptea am rătăcit pe străzile orașului. Ploase... și luminile tremurate ale felinarelor jucau dansuri tainice în înlănțuirea umbrelor, pe străzile pline de apă. Când m'am abătut acasă dinspre ziuă, m'au gândit la tine. Aș fi vrut să te văd și-mi era dor de glasul tău plin de mângâiere. Când a venit servitorul să mă anunțe, știam dinainte că ești tu, puteam să jur, deși nu-mi spusese și niciodată că o să treci pe la mine.

— Poftim, asta e casa noastră îți place?”

Dia a intrat încet și plină de sfială: a stat o zi, pe urmă s'a dus ea să nu se mai întoarcă. Dar după plecarea ei domnul Grigore a luat o bucată de hârtie și i-a mărturisit toată dragostea lui ascunsă față de femeia aceasta pe care întâmplarea i-o scoase în cale, care se oprise în viața lui întocmai ca o rază de lumină peste o pală de întunerec.

— De nou mi-e dor de tine, aș vrea să vin să te văd, să sosesse eu seara odată și să plec în zori. Mi s'ar părea că am visat și parfumul acestei întâlniri cu taina ei de nimeni știută mi-ar rămâne de veci cea mai frumoasă amintire.

— Aș vrea să vii ca oamenii — i-a răspuns Dia — nu ca umbrele: N'ai de ce să te ascunzi și n'aș vrea să te vadă cineva că te furizezi hoțeste la mine. Sunt liberă, n'am datorii față de nimeni și te aștept să vii”.

Dar domnul Grigore insista cu o încăpăținare copilărească pentru planul lui și când a primit scrisoarea care-l spunea „...fă cum crezi, dar vin odată”, a început să zîmbească ca un copil mulțu-

mit și a plecat cu cel dintâi tren să revadă târgul pe care-l părăsise cu câteva luni în urmă.

Maj. Sa a primit demisia. După audiență, contele *Khuen* s'a întors în palatul ministerului ungar, iar seara a plecat la Budapesta.

Cauzele demisiei.

Contele *Khuen-Hedervary* a acordat unui redactor dela „*Frankfurter Zeitung*” un interview în care face declarații despre cauzele demisiei guvernului.

Contele *Khuen* a declarat că și-a dat demisia fiindcă n'a putut să obție votarea reformelor militare. Până la Paști — a spus contele *Khuen* — reformele s'ar fi votat cu siguranță, dacă în Viena n'ar fi izbucnit pe neașteptate un curent ostil guvernamentului ungar și favorabil obstrucției.

În ce privește noua situație, contele *Khuen* și-a exprimat teama că rezolvirea crizei noi nu va fi de tot ușoară. Este exclusă posibilitatea ca partidul național al muncii să se preteze la orice.

Contele *Khuen* a încheiat cu declarația că se retrage din viața politică, — depunând soarta reformelor militare.

Cine va fi noul prim-ministru.

Deși contele *Khuen* n'a făcut Maj. Sale propoziții directe în ce privește persoana urmașului său, în cercurile guvernamentale se știe că a făcut aluzie la actualul ministru de finanțe, ca la singurul om care ar putea să ia în mână, cu oarecari sorturi de izbândă, firul tratativelor cu partidul guvernamental și opozițional.

Deși actualul partid guvernamental a stăruit pe lângă actualul guvern să nu-și dea demisia și a declarat că nu va sprijini alt guvern, se crede că *Lukács* va putea

mit și a plecat cu cel dintâi tren să revadă târgul pe care-l părăsise cu câteva luni în urmă.

Spre primăvară a plecat într'un drum lung prin orașele dunărene și serisorile Diei îl găseau pe la hotelurile întunecoase și reci întocmai ca locuința lui de acasă.

Dar depărtarea dintre ei, topea cu fiecare zi avântul cel lega de femeia aceasta cuminte și cu sufletul curat. Din negura anilor invie ca o muștrare scrisoarea ei din urmă primită într'o Duminică pe când se întorcea acasă.

— ...de ce nu-mi trimiți nici o știre. Nu se poate să fii atât de ocupat, încât să n'ai nici atâta vreme să-mi scrii două șire. Nu încerca să te scuzi, căci nu mai cred. Tu te-ai schimbat. Ar fi zadarnică ori ce explicație — dar nu mă supăr căci sunt obișnuită cu firea schimbăcioasă a oamenilor de felul tău. Tu ești un copil și ai în față întreagă viața, pe când eu, e prea târziu să regret de acum. Și dacă tu nu ai vreme să-mi scrii cel puțin câteva șire, fără îndoială nu ajungi nici să citești ce-ți scriu eu, de aceea n'o să te mai supăr de azi înainte. Trebuie să știi însă, că sufăr cumplit pe urma tăcerii acesteia, mai ales văzând cum te-ai schimbat.

— Cu toate astea înainte de desoartirea noastră pentru totdeauna, aș vrea să te mai văd. Vino, că mi-e dor de tine și te aștept”.

Viața celor câteva luni de alergare însă schimbaseră pe domnul Grigore cu desăvârșire și resemnarea Diei a primit-o cu un fel de mulțumire ascunsă. Au trecut apoi câteva luni la mijloc, era de Rosalii când s'au văzut. Nu știa nici el ce-l adusese: venise pentru ea sau se abă-

să înjghebeze un nou partid guvernamental din elementele mai liberale ale partidului guvernamental de azi și din membri opoziției justhiste, la cari s'ar alătura toți aderenții votului universal.

Lukács sau Kristoffy?

"Reichspost" de azi scrie un articol senzațional, în chestia crizei din Ungaria. Ziarul acesta, care a fost cel dintâi, care a luat atitudine împotriva lui Khuen și a acordului său cu kossuthiștii, spune următoarele:

"Nu e tocmai nevoie să fie rezolvită criza pe cale de provisorat. Se pot aduce la îndeplinire reformele militare prin un cabinet al votului universal. Cu cât mai multe garanții personale va oferi guvernul cei va urma lui Khuen, cu atât va rezolvi mai sigur reformele militare. Nu trebuie purtată nici o frică amenințării presei lui Khuen, tizzaistii și kossuthiștii nu vor ataca cu obstrucție reformele militare.

De altfel ne temem cu atât mai puțin de larma presei ungurești, cu cât s'au urmat tratative cu un personaj, care este desemnat de urmăș al lui Khuen."

Articolul lui Reichspost face mare senzație în presa ungurească. Se face felurite combinații asupra personajului din chestie. Se crede că este vorba de Lukács, dar sunt mulți cari îl amintesc pe Kristoffy.

Anunțarea demisiei.

În ședința de mâine a camerei contele Khuen va anunța demisia cabinetului și va ruga Camera să-și ajurneze ședințele pe 10 zile.

tuse pe acolo la întâmplare. Era gătit de sărbătoare și venise s'o ia la biserică. Dar din felul rece cu care l'a primit, a înțeles că dragostea Diei se destrămasese în rostimpul lunilor pline de singurătate și de așteptare.

— Nu mă duc eu tine, să pleci înainte și eu vin pe urmă.

— De ce?

— Nu știu, dar mi-e așa de greu să merg alături de tine. Imi faci impresia unui om care s'a dus demult — să nu se mai întoarcă și nu mă pot obișnui.

— Bine, te aștept atunci când vei ieși, după slujbă. Vrei?

— Fă cum crezi.

Vorbele Diei nu-i trezeau nici un regret și le primea cu aceeaș nepăsare cu care-i primea și mângăierile, câteva luni în urmă. Simțea însă un gol nemărginit lărgindu-se în jurul lui și ceva de încoput al unei dureri îi tresărea într'un colț al gurei, nu pentru ce pierduse — căci nu-și putea da încă bine seama — ci pentru zădărnicia venirii lui, și pentru tîrgul acesta liniștit și pașnic pe care nu-l va mai vedea niciodată, căci n'avea pentru ce.

La întoarcere Dia cu lacrimi în ochi și în glas cu un tremur de rugă i-a spus: „Puiule te rog să mă lași singură, să nu vii la mine și dacă se poate să pleci chiar astăzi, căci nu pot să mă mai gândesc la tine și-mi vine să plâng de câte ori te văd. Adineauri când te-am văzut la strană cu ochii ridicăți spre icoană îmi venea să țip și să fug ca o nebun. Te rog, du-te!"

Abia acum a înțeles el adevărul, i-a venit să cadă — s'a oprit în loc și privind-o cu ochii umezi

Căile „împăcării“.

"Unirea", organul officios al bisericii gr. cat. române, publică în numărul său din urmă un articol în care se ocupă de „Căile împăcării“. Reproducem acest articol, fiind — credem — părerile expuse aici și părerile concurenților bisericești gr. cat. conducătoare.

„Cei cari cunosc trecutul acestei țări, istoria popoarelor ce-o locuiesc, și mai ales tendința de veacuri a elementului maghiar de-a forma o singură națiune din atâtea popoare, ce stăpânesc această pământ, au zămbit dureros de câte ori au auzit că vine „împăcarea“. Dintre oamenii noștri cu judecată credem, că numai cei mănăți de interese personale au crezut în posibilitatea acestei „împăcării“. Deci nici aceia din convingere. Și evenimentele ce se succed au de an. ne dau dreptate tuturor, cari nu ne emoționăm înaintea acestui sol de bine, din cadrul locului pentru că nu-l credem sincer. Prăvăstii noi se deschid aproape an de an între elementul „alecătuitor de stat“ și celelalte popoare din țară, în rîndul întâi între elementul maghiar și cel român. Și ceea ce ne face mai ales să credem în nesinceritatea „împăcării“ este, că prăvăstii acestea nu s'au deschis să se deschidă numai atâtea, și numai atât cât ar fi firesc între doua popoare deosebite, ci sunt deosebite provocate din partea cărmuitorilor. E de ajuns să ne gândim la cazul dela Oradea-mare și mai ales la episcopia gr. cat. maghiară. Nu putem să socotim așa de strîmtă judecata conducătorilor poporului maghiar, în biserică sau în politică, încât să creadă că prin astfel de atitudine împotriva celui mai sfânt tezaur al nostru, al limbii și al legii, ar putea prerați o cale de apropiere între noi și ei. Nici nu cred ei aceasta, ci năucesc conștient pentru ajungerea țintei lor supreme: maghiarizarea acestei țări. Putem noi să spunem, ca oameni în toate mințile, că urmăresc o utopie. Ei aleargă în urma acestui vis neobosit. Am zice: alerge în pace! Numai că atunci e o batjocură să ne mai vină contele Tisza su steagul alb de pace. Vezi bine vechea zicală va avea totdeauna dreptate: Turcul te bate, turcul te judecă. Suntem noi învinuți că nu reușește pacea. Adecă pentru șasprezece clerici sau pentru dismenbrarea alor peste o sută de pațem să întindem mâna de pacesg x zxiuȘT é rohii din provincia noastră mitropolitană, noi nu trebuie să ne tulburăm, noi putem să întindem mâna de pace, noi umiliții celor atot puternici. Pentru că se ia friul din gura redactorilor jidani

a învăluit-o într'un gest neisprăvit de dragoste fără hotar, i-a sărutat mâna și a plecat fără o vorbă și fără s'o mai vadă de atunci. Nici n'ar fi avut ce-i spune, căci la cea dintâi vorbă l'ar fi podidit lacrimile și era prea mândru decât să-și arate slăbiciunea.

Au trecut de atunci ani lungi de așteptare și de sbucium și cu fiecare an ce trecea iocoana Diei îl stăpânea tot mai mult și cu fiecare floare albă ce-i lăsa vremea în goana ei nebună, domnul Grigore înțelegea că aceasta a fost singura femeie care l'a iubit cu adevărat, pe care o pierduse pentru totdeauna, deși acum după atâți amar de ani se gândea la ea cu toată căldura și dragostea unui om ce și-a încheiat socoteala cu cel din urmă regret.

În seurgerea ceasului din urmă al anului vechiu, domnul Grigore își aduce aminte de o întâlnire a lor pe vreme de iarnă, la părinții ei, niște oameni bătrîni, cari trăiau retrași în casa lor dela țară...

Și din colțul plin de umbră o vede cum răsare mlădiindu-se ca o ramură înflorită, cum se apropie și dispore în întunerecul de unde răsărise.

Domnul Grigore întinde mâinile s'q prindă, dar se isbește înfiorat de golul întunecos și rece.

E ceasul în care dorm umbrele...

și li-se dă voie, fără a se teme de pedeapsă, să verse ne mai pomenite învinuiri și batjocuri asupra arhierilor și clerului nostru, noi să nu ne facem inimă rea, pentru că guvernul are celea mai bune intenții, ne garantează drepturi și favoruri, ne lichidează conștină. Noi să nu vedem cei în jurul nostru, să nu simțim cei în sufletul nostru, ei să privim hipnotizați la steagul alb de pace, sau la legea de naționalități, pe care de mult v'a fi ros-o molile în codicii ne mai deschiși de nime. Ori să așteptăm în pace sufragiul universal și atunci vom vedea că într'adevăr ne așteaptă... pacea.

Sunt învinuți prelații noștri, seminarele, că cresc „agitatori“, dușmani ai „ideii“ celei scribite, și nu văd, că un caz ca cel din Oradea poate să deie deodată mai mulți „agitatori“, decât toate seminarele noastre în decenii.

Nu, domnii aceștia la ori ce se gîndesc, numai la împăcare nu. A săpa mureu temelile unei clădiri, în vreme ce teclauzi că chiar aceea vrei s'o zidești, înseamnă a-ți bate joc de lume.

Cel mai greu punct de împăcare, care nu va putea fi trecut decât printr'o forță majoră împusă de alți factori cari vechiază la viitorul monarhiei, e desăvârșită libertate a vieții noastre naționale, care se poate susține și întări numai prin cultura națională. Ei bine, dumnealor din Pesta pe de-o parte ne vorbesc și azi de ungur „cu bi ze valah“, când e să numească națiunea română din Ungaria, pe de altă parte toate atacurile lor se dau împotriva culturii noastre naționale. Fără a ne asigura acestea două drepturi cardinale, ne pot da toate celelalte favoruri, nu vor plăti nimic. Ouzeci de deputați în Camera chiar, vr'o șapte prefecti, mii de slujbași în funcțiile statului, conștină, milioane pentru biserică și școli, toate laolaltă nu vor putea nici să miște dela pământ cumșina în care apasă gren, apasă de veacuri de desăvârșita libertate a vieții noastre naționale, adecă puțința de-a trăi ca popor, nu ca parte întregitoare la alt popor, și dreptul culturii noastre naționale.

Adevărul acesta îl vedem și îl simțim cu toții. Căci ce viitor ne poate aștepta pe noi ca popor, dacă pe lângă toate bunurile materiale, ce ni le-ar da cei puternici, vom trebui și mai departe să ne dăm copiii în seminare ca cei din Orade, în gimnazii unde suntem văzuți cu dușmănie? Căci bine să fim înțeleși, noi nu dorim repetarea scenelor dela Oradea-mare. Nonă ni-se deschid raul adânci când ne gândim că tinerii noștri, ca să se poată cultiva, trebuie să îndure batjocuri și umiliri pentru ființa lor de Români și pentru limba lor. Noi sîngerăm când vedem, că și azi, dacă nu în lege, apoi în practică suntem considerați numai ca „inferiți“ pe aceste plăruri de haștină. Pentru că nu suntem o adunătură de oameni, ci un popor cu o cultură, care știe ce drepturi are și să aibă, și e sigur că trebuie să le câștige.

Cu ce ochi vom privi noi în viitor, pe lângă toate favorurile materiale, când au ști, că cu limba noastră nu poțt urma la nici un singur institut superior din țară, la nici o universitate? Noi pricepem de acum, că cea mai mare umilire a unui popor, stă chiar în imposibilitatea de a-și face întreaga educație în limba lui maternă. Noi știm, că acesta e cel mai mare chin sufletesc, care de multe ori demoralizează.

Ne avînd asigurată deplina libertate a culturii naționale, sprijinită din partea statului, care e și al nostru, nu va trebui să vedem în viitorul nu așa de deoărtat, ravagiile mentalității și a culturii creștine? Căci pentru ei cultura și mentalitatea lor pot fi foarte bune, dar în traduse în corpul națiunii noastre ori când ar fi un element de descomponere. Căci nimeni nu va putea fi în acelaș timp și francez și neamț.

Acum se băgăm de seamă: Din promisiunile făcute de guvern nici una nu-s de ordin cultural. Ba da, era să nităm: ar fi o seamă de bani pentru biserică. Dar când guvernul cu o mînă întinde sacul cu bani, cu cealaltă îi aruncă să iscălești învoirea la episcopia gr. cat. maghiară. Nu s'au întîmplat lucrurile chiar așa. Fapt e însă, că pe vremea tratativelor de pace, se știa, că guvernul e aplicat să dea ajutorare și bisericilor române. Iar acum de câteva zile vedem, că-i aplicat acelaș guvern să ne dea și o episcopie gr. cat. maghiară.

Cultura noastră națională așa cum se poate în împrejurările vitrege în cari trăim, s'a propa-

gat prin școală și biserică. Acum școala elementară ne-a părăsit-o Anghoni cu celebra lozincă „la patru ani de școală copilul să-și știe exprima corect gândirea în scris și vorbit, ungurește”.

Școlile medii nu ni-le putem înmulți. Suntem tot la atâtea gimnazii, câte am avut înainte cu 40 de ani, deși școlarii se înmulțesc din an în an. La Făgăraș, la Caransebeș s-au întemeiat, deși în tinuturi cu naționalități, gimnazii ungurești, arătându-se încă odată, că legea aceea afurisită, în care e vorba și de noi, e o literă moartă. Tinerii noștri sunt necesități deci să învețe în limba statului.

Ne mai rămânea biserica, focar de cultură. Acum vine milostivul guvern și vrea să ne cinstescă cu biserica gr.-cat. ungurească. Nu vom fi prea departe de intențiile, ce urmărește acest nou seam de vlădică, dacă vom spune, că ținta cea mai depărtată, dar cea mai de căpetenie e introducerea liturghiei maghiare în întreaga biserică gr.-cat. Această intenție o bănuia încă de mult fiertatul Barițiu.

Astfel se sperează a se lua acest ultim razim al cultului noastre naționale.

Ne întrebăm: Cu ce vom rămânea? După gândurile lor nu vom rămânea cu nimic, căci ne vom contopi în elementul alcătuitor, fiind strins în brațe bunătațile materiale ce ni-le-au cinstit. Unul o mitră, altul un seam de deputat, al treilea unul de prefect și așa mai departe.

Vă întrebăm: Când astfel se luera pentru ea să se sape prăpastii tot mai adânci între ei și noi, pentru ce-și bat joc de bunul simț cel puțin, și ne vorbesc de pace? Acestea-s căile, cari conduc la pace și prietenie? Ori apoi dumiilor cred, că cele două drepturi cardinale, deplina libertate în dezvoltarea vieții naționale și dreptul cultului național sunt drepturi sfinte numai pentru ei, și pentru noi ba? Ar trebui să-și deschidă odată ochii și să vadă ceea ce suntem și vom fi întotdeauna: un popor conștient de drepturile sale, gelos de cultura națională, și să nu ne socotească de niște bieti venetici primiți din milă în casă. Trei milioane și jumătate și numai ea număr e destul de respectuos, ca să nu treacă cei mari sunând din pinteni pe lângă noi.

Trezirea Bihorului.

— Scrisoare din Tinca. —

E atât de greu să scrii reflexiv, impresii dela intruniri conferințe și petreceri. E greu, dar... este bine, cum s'a amintit mai de multe ori, să se dea publicității toate mișcările, toate străduințele salutare ce se fac din partea acelor, cari în dragostea și alipirea nestrămutată față de neamul nostru se pun în mișcare și agită dând înbold și altora, să lucreze pentru luminarea poporului nostru.

E drept că împrejurările din trecut ne-au ținut legați și străini de cultură și abia numai cu timpul am putut veni la convingerea că trebuie să imităm popoarele străine culte și că pentru ajungerea marelui scop să folosim și să punem în aplicare toate mijloacele nobile și posibile.

Și este cu atât mai trist, când pe lângă aceea, că Bihorul își păstrează de ani de zile epitetul de „țară fără de soare”, de țară întunecului, unde ani de zile se adăpostește cu predilecție „bufnițele și șobolanii naționali” — apar deodată din vanitate opoziționisti a tot ce este românesc. Apar din șesul și din văile Bihariei de unde se lucră de ani de zile cu tot felul de mijloace la ruina poporului nostru. Pe lângă aceea, că magazinul prinde rădăcini, vine incubarea tuturor sectelor religioase.

Și între astfel de împrejurări, când bisericile noastre de ambele confesiuni cari ne-au păstrat

ființa creștinească, cari ne-au dat puterea de rezistență în contra tuturor furtunelor veacurilor trecute și cari ne-au păstrat limba, cea mai scumpă podoabă sufletească a unui popor — este oare la loc, când în conferința preoțească ținută în Tinca, la 13 Februarie a. e., la propunerea unui preot, crescut cu prescură românească, sub șafia unui protopop atot stăpânitor, să se aducă în discuție declarațiunea:

Mull Stimatului Domn

Dr. ANDREI ILLE, avocat

Tinca.

„Venindu-ne la cunoștință, că St. Domnia Voastră în calitate de delegat pentru înființarea unui nou despărțământ al „Astrei” în Tinca ați convocat adunarea de constituire fără prealabilă înțelegere și fără ca înainte să fi asigurat concursul șefilor tractuali de pe teritoriul nouînființându-lui despărțământ prin ce ați neglijat stălpii cei mai puternici ai înaintării noastre culturale din aceste părți; din aceste motive văzând noi prin această procedură a d-voastră și desconsiderarea statului preoțesc declarăm, că la adunarea de constituire nu putem lua parte.

Tinca, la 31 Ianuarie (13 Febr.) 1912.

Nestor Porumb, Alexandru Vasiadi, Mihail Hoșas, Aurel Roxin, Ioan Căpitan, Teodor Roxin, Nestor Blogo, Nicolau Costa, Ioan Vaida, Anton Marțian.

Este asta corect și permis din partea preoției subscrise pe apelul de sus să vină cu astfel de lucruri sau poate au voit să se dea și un al doilea apel ca lui Mangra... Cum se poate aceea că preoția care a fost cântată de poetul Mureșanu a uitat versurile

„Preoți cu crucea 'n frunte căci oastea e creștină” să vină să se opună la înființarea unui despărțământ al Asociațiunii noastre care are scopul măreș și sublim ca să ne unim în cultură și în gândire.

Cum se poate ca preoția subscrise să nu vadă că aici nu e vorba de vanitate nici de aspirațiuni, după posturi onorifice... ci dl Dr. Andrei Ille, și ceilalți s'au asociat lui au făcut-o cu intențiuni curate și nobile de a sacrifica zile, ca să poată să apară în mijlocul poporului, dând ajutor tot preoției și învățătorimeii la munca grea ce ne așteaptă pe toți deopotrivă: luminarea poporului nostru.

A trebuit să ascundem cele întâmplate dacă s'ar fi întâmplat ce s'a întâmplat între persoane private, dar când vine vorba de cea mai înaltă instituțiune culturală a noastră și păcătuiind opunându-ne la înființarea despărțământelor ei este un păcat ce nu se iartă...

Cu toate acestea, conform convocării publicate în „Tribuna”, adunarea s'a constituit între condițiile cele mai bune.

Adunarea s'a ținut în Tinca sub conducerea dlui Dr. Andrei Ille în calitate de delegat al comitetului central. D-sa a rostit o cuvântare de deschidere trezind în inimile celor prezenți dragostea și iubirea nestrămutată față de cultura românească. Vorbirea a făcut o adâncă impresiune în inima celor prezenți — în majoritate țărâtime. Preoții au lipsit afară de Andrei Marțian și Ioan Vaida, deși au figurat pe declarația de mai sus.

Dintre cei prezenți toți s'au înscris membri ai Asociațiunii. În total s'au înscris 82 de membri dintre cari 3 membri pe viață (Dr. A. Ille, Dr. A. Piușia și Vasile Păfucan). 27 membri ordinari și 52 membri ajutători, aceștia aproape toți țărâni.

Pe urmă s'a ales comitetul cercual și directorul despărțământului. Director a fost ales dl Dr. Andrei Ille, avocat în Tinca, iar membri în comitetul cercual domnii: Dr. Aurel Piușia, avocat în Tinca, Romul Barbu, contabil la fil. Bihoreana, Tinca, Vasile Teuca, învățător în Fechetău și Vecas Danila, proprietar în Hususău. După această alegere potrivită, delegatul comitetului cen-

tral ridică adunarea și prin cuvinta alese pune la inima celor de față să păstreze întotdeauna și pentru toate timpurile dragostea și iubirea pentru promovarea și cultivarea poporului nostru românesc.

Un amic al Românilor.

— Antonio Baldacci. —

Roma, 21 Februarie.

Zilele trecute, în revărsatul zorilor unei dimineți superbe, am petrecut la gară pe amicul Antonio Baldacci, care a părăsit Cetatea Eternă pentru a se reîntoarce în splendida-i izolație din frumoasa Bologna.

Sărutul frățesc și cuvintele lui de îndemnuri frumoase, m'au făcut să urmăresc trenul până ce nu l-am mai văzut, pierdut departe în pustia Campagnei Romane, iar reîntorcându-mă în orașul care începea să prindă animație, gândul meu mi-a depănat din nou firul vorbelor lui înțelepte și m'a făcut să simt în sufletul meu mai mult ca nici odată, o rază caldă și strălucitoare.

Pentru Antonio Baldacci eu am cultul marilor propovăduitori și îmi este scump și neprețuit ca un părinte. El este amicul țărișoarei și al fraților noștri subjugăți, pe care i-a studiat și i-a susținut prin presă și prin grai în fața lumii civilizate. Numele lui merită să fie săpat în inima fiecărui român și eu nu mi îndeplinesc decât o datorie, făcându-l cunoscut celor ce nu l' știu încă.

Antonio Baldacci este membru al mai multor institute academice din Italia și străinătate, publicist cu vază, adânc cunoscător al chestiunilor politice și profesor universitar la Bologna. Prelegerile sale au o reputație universală. A făcut multe călătorii științifice și a avut prilejul să cunoască perfect caracterul popoarelor. Pe lângă aceasta fiind o personalitate care exercită o influență importantă nu numai în opinia publică a țării sale, dar și în cea străină, a putut juca un rol strălucit în fața lumii civilizate.

Dar iată prilejul și meritele cari au făcut ca numele lui să devie scump tuturor românilor.

Ca doctor în științele naturale, 25 de ani a făcut excursiuni botaniste în Peninsula Balcanică și e unul din aceia cari au făcut Flora Turciei și a Greciei. Cu această ocazie el a constatat că în mozaicul naționalităților din Turcia trăiește și elementul latin cunoscut sub denumirea de Aromâni în Fanar, de țânțar în Serbia și Bulgaria. Acest element, zice Baldacci, este prin limbă, moravuri și aptitudini curat latin și a păstrat prin vicisitudinile secolelor caracterul prin excelență roman al legiunilor lui Cezar, Numiu, Paolo Emiliu și viețuște în masse compacte prin munții Pindului, Olimpului precum și prin orașele și orașelele vilaelor rumaliote.

Baldacci ca prin instinct a fost atras de acest element pe care mai mult sau mai puțin l-a studiat și a scris asupra lui un mic studiu intitulat: „Elementul latin în Turcia”.

Dar interesul lui Baldacci în favoarea fraților noștri aromâni din Macedonia și prin scrisoarea particulară adresată fostului ministru de externe Jacques Lahovary, a atras atențiunea României asupra acestui element, spunând că ar merita mai multă sollicitudine pentru a duce cu succes lupta de desrobire du sub jugul elenismului.

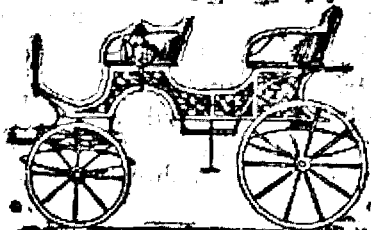
Baldacci susține că elementul românesc din Turcia ca fond este superior tuturor elementelor conducitoare și e merit să joace un rol preponderent în Turcia dacă România va reuși să l aducă la adevărata conștiință națională.

Generalul Lahovary multămit și satisfăcut de interesul ce poartă un străin pentru propășirea elementului românesc din Balcani, nu numai că a luat în seamă serios cele comunicate de filo-ro-

Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,
cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,
Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. Tot aici se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

mânu Baldacci, dar i-a trimis totdeauna și sentimentele sale de recunoștință.

Din fericire pentru elementul macedo-român în 1905 pe când în Peninsula Balcanică se începuse lupta între naționalități, era în capul guvernului italian de Fortis care simpatizând cauza macedoneană și pus în curent prin Baldacci a dat toate instrucțiunile necesare lui Imperiali ambasadorul Italiei la Constantinopol, ca să dea tot sprijinul mișcării românești din Turcia.

Au urmat atunci terorizările barbare ale grecilor, din nenorocire susținute și de autoritățile turcești, reprezentate din reacționari fără scrupule cum a fost valiul din Epir Tătar Osman Pașa. Acesta în mod ilegal a aruncat la închisoare pe macedoneanul Tacit, inspectorul școalelor, trimisul guvernului român și întărit în misiunea sa și prin ordin vizirial.

Atentatul valiului la existența culturală a unui neam a provocat protestarea tuturor consulilor și în special a decanului consul italian Millelire și a consulului de atunci al României! De asemenea guvernul nostru și al Italiei puse în curent au protestat coteștoreniamente la Constantinopol, cerind liberarea inspectorului.

Prima intervenție însă fiind considerată de hidosul vali din Epir ca nulă și neavenită, de Fortis după stăruințele neobositului Baldacci a reinvoit instrucțiunile ambasadorului dela Constantinopol în sensul de a face energice intervenții pe lângă sultan, iar pe de altă parte sfătuind guvernul român de a rupe relațiile cu Poarta.

Ministrul nostru de atunci la Constantinopol Al. Em. Lahovary ajutat de intervențiile ambasadorului Imperiali, sprijinit și de ale ambasadorului Germaniei Marshal de Biberstein, a silit Poarta nu numai să ordone punerea în libertate a inspectorului, ci să dea și un firman prin care să recunoască oficial existența naționalității românești în Turcia, distinctă și independentă de celelalte naționalități, acordându-i dreptul de a se constitui în comunități distincte, cu toate drepturile de cari se bucură toate comunitățile creștine din Turcia. A recunoscut de asemenea școalele și tot organismul de conducere aleși și numiți de celelalte comunități.

Acest firman s'a dat în 9 (22) Mai 1905.

Dacă guvernul regelui nostru a repurtat un succes strălucit în politica externă, aceasta se datorește acelor suflete mari ale filo-românilor modesti și dezinteresați precum este profesorul Antonio Baldacci.

Un alt merit al amicului meu italian este și acela că sub povăța sa s'au făcut cercetări la românii din Albania. La acei români la cari și în trecut și acum rezidă tăria caracterului latin. Baldacci a îndrumat pe tânărul Burileanu și lui i-se datorează operele acestuia: „La Românii din Albania” și „Per l'idea Macedo-Română”.

În această din urmă operă sunt studii amănunțite de mare importanță asupra românilor macedoneni — studii cari vestejesc teoriile sau mai bine zis utopiile grecilor și filocelenilor, cari pretind că românii din Macedonia sunt eleni nu numai prin origină ci și prin limbă.

Regele Italiei, un bun cunoșcător al chestiunilor balcanice cunoaște amănunțit grupurile de români nu numai din statistica consulului italian, contele de Gaitanis ci și din relațiile repetite avute cu Baldacci precum și din cartea tânărului Burileanu.

Dar iată în toată această grea stare de lucruri, semnalez cu regret și un fapt nedemn al unui înalt funcționar al statului nostru.

Pe când neobositul Baldacci și elevul său Burileanu duceau prin presă și viu grai cea mai strâșnică campanie împotriva dușmanilor de moarte ai elementului român din Balcani, înaltul funcționar de care este vorba, fost secretar în diplo-

mație la legătuinea română din Roma, actualmente director de ministru la București și mâne poate ministru, nu numai că trata cu indiferență și nepăsare culpabilă lupta dusă în favorul românismului, ci dând cu praștia pe la legăție, își consacra tot timpul cercetând documentele bibliotecii vaticane cu privire la originea sa „nobiles-feudatis” din insulele Ionice, crezând că numai origina grecească poate să-i sporească titlurile de nobleză și să-l facă axios în familiile de viță fanariotică din România.

Scriind cele de mai sus cred că interpretez sentimentele de recunoștință și admirațiune ale consăngenilor mei din România liberă și din Turcia, pe cari filoromâni ca Antonio Baldacci i-au apărat cu atâta solitudine în fața lumii civilizate de persecuțiunile aspritorilor limbei și naționalității

Petre Cătunaru.

Nemărginire.

De I. T. Lais.

Curind o să vie primăvara cântată acuma de atâți poeți și de toți poetașii. Acest eveniment al anului îl sărbătorește oamenii, fiecare cum poate, dar toți se bucură. Bogatul iese la plimbare, bunica își duce nepoții la... înghețată, funcționarul necăjit aruncă pana, lucrătorul chefuliește și el mai cu plăcere, tinerimea își manifestă bucuria prin ris sglabiu și prin chiote, iar ziaristul serie... corespondențe: „Azi a fost cea dintâi zi de primăvară, familiile nobile din cutare capitală au ieșit la plimbare... etc. etc.” Primăvara toți oamenii privesc spre cer: muncitorul, care se roagă ca munca să-i fie cu spor și să aducă roade, „domnișoara”, care coase la gherghel, își așteaptă împlinirea unei făgăduinți și poetul — putea el aici să lipsească? — îl privește fără rost, cu ochii pierduți în nemărginirea boltei albastre. Intr'adevăr primăvara cerul e mai frumos. Iarna e par'că și el înghețat, mut, nu ne spune nimic: ne privește cu ochiul de sticlă al unui maribund. O excepție: înainte de Crăciun, căci atunci Moșul coace „bomboane” și alte bunătați pentru copiii, cari s'au purtat bine și prin urmare cerul e roșu sau verde câte odată! Cred că cei antici iarna aveau drept să-și închipuie cerul, ca o sferă albastră mărginită, pe care erau atâțite stelele, cari se mișcau împreună cu bolta uriașă, acompaniate de muzica sferelor, pe care iarna totuși n'o auzim. Concepția lor n'o putem primi și pentru cerul de primăvară. Căci în acest anotimp cerul e atât de luminos, de umed, de nemărginit, de bogat, încât mulțumim asemăna cu o draperie albastră, cusută cu nasturi de aur, cari să reprezinte stelele Grecilor antici, ci mai curind cu o lacrimă căzută în infinit a unei fecioare, care întâia dată a încercat o durere. Ce frumos e cerul de primăvară! Cred că un ateu niciodată n'a privit cerul luni Maiu. Cu glasul lui mut și divin el îți poruncește par'că să te închini și să-ți pleci fruntea în fața acestei minuni universale. Să nu fie nici o scriptură și nici un preot pe lumea asta, și un om, care a privit odată bolta nemărginită a cerului de primăvară va înțelege ori cum cuvântul lui Dumnezeu, căci albastrul îi vorbește fără cuvinte și fără melodii, dar așa de tainic și așa de hotărât!

O boare caldă adie peste câmpii. Oamenii se rinduesc la lucru. E cald și liniște. Și totuși o melodie par'că plutește peste nuriști, nu știi de unde vine, dar o auzi. Nu-i cântec de fată nici de pasăre, nu-i cântecul greierului, ci o melodie liniștei, simfonia naturii, pe care cei vechi o numiau muzica sferelor. Poate că n'au auzit-o decât puțini, poate că trebuie să ai dar dela Dumnezeu, ca s'o poți simți și totuși eu pare c'am auzit-o! E o melodie tainică, mută, e glasul naturii, pe care câte odată trebuie să-l ascultați Intr'o zi liniștită de

primăvară, când nu lucră oamenii, când nu cântă paserile, când nu bâzăie gândacii, când numai bolta cerului albastru e deasupra ta, atunci să te oprești undeva, afară de târguri să ascuți simfonia naturii: liniștea. Dacă ești cuprins de indolență, dacă ești nemulțumit cu tine însuși străduiește să auzi odată melodia aceasta sublimă și te vei însenina!...

Prietenii mă ridă că bat câmpii așa, hai-hui: mi-e drag să retrăiesc printre ogoare. În fiecare fir de iarbă e o frîntură din nemărginire, prin fiecare bob de sămânță îți vorbește un glas. În jurul târgului nostru câmpurile se întind până departe sub poalele munților; aceeași privesc monotona, întreruptă doar o clipă de-o moară veche la poarta căreia străjuiesc doi plopi. Dealtminte-rea lanuri și iară lanuri! Lanurile! Privește cum se îndoaie și se sbuciumă, cum cântă când lin, când a furtună, cum te mângăie, cum joacă lumina printre spice, și roșata apusului învăluie toate într'o lumină de fantazie. Nu știu de ce, când mă plimb așa spre seară printre lanuri trebuie să-mi ridic pălăria ca în biserică. Și-s nemulțumit o zi întreagă, dacă am umblat pe-o cărae de țară cu pălăria în cap, din cine știe ce considerații înguste. E ceva atât de sublim să te oprești printre lanurile astea de grâu, cari pentru semănător sunt numai pâne, să ascuți melodia aceea mută a unui peisaj viu de vară, să privești cerul nemărginit, care-ți dă răspunsul, pe care în cuvinte nu-l poate deslega o lume, încât fără să vrei, urmând unui glas, pleci genunchii, ridici pălăria și-ți împreuni mâinile într'u rugăciune...

Luna Maiu, luna îndrăgostiților! S'o reîn-torece în curind liliacul, cu trandafirii și cu... cărbășii ei, cari împrăștie mireme nu tocmai mirositoare: o totuși luna dragostelor fără noroc și a... logodnelor, cari curind s'or desface! Și oamenii nu privesc spre cerul cel nemărginit, nici nu voiesc să asculte melodia mută a inserării, ci iubesc. Nu voi să cânt iubirea, doamne ferește! E prea banal, și încă în luna Mai cu veșnicile „crînguri” de liliac. Nici nu e practic să fii „poet” în sensul acelor ce fac poezii între 15 și 20 de ani, căci pierzi numai vremea fără rost: te străduiești să potrivești ca „liliac” să rimeze cu „mac” sau cu „lac” — când voiești să fii mai „pe sus” mai pui și câteva lebede — și pierzi un prilej de a te îmbăta de mireasma florilor, pe cari le cânti astfel fără destulă „cunoștință de cauză”. Ar fi bine ca acci ce fac astfel de rime să-și micșoreze erima scriind pe vreme de ploaie! Am vorbit mai sus despre nemărginirea cerului, de simfonia naturii și alte lucruri foarte abstracte! Vă rog să mă iertați. Imi pare cu mult mai nemărginită prostia acelor, cari se străduiesc zile întregi să rimeze floare cu soare și nu gustă adevărata poezie a primăverii, care nu poate fi scoasă din rime, fie ele cât de perfecte! E luna Maiu, luna dragostelor! Și de ce să vorbim de nemărginirea cerului, când avem albastrul nemărginit și umed al ochilor, mai frumoși ca cerul, și do ce să ne pierdem timpul ascultând „muzica sferelor”, când un cuvânt spus de ea e cea mai frumoasă melodie? A sosit primăvara!

Dr. RÓTH KÁLMAN,
MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.

Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Cosultațiuni: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.

Cosultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoire cu Tuberculii.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Greva minerilor englezi.

Londra, 7 Martie.

În cercurile minerilor greviști domnește o mare însuflețire, pentru că se prevede că învingerea este a lor. Războiul acesta între muncă și capital a ajuns o mare paooste pentru întreaga industrie a insulei Britanice. Tremurile nu mai circulă, sau cel mult cu o neregularitate extremă, vagoanele nu mai sosesc în porturi, mărfuri nu se mai încarcă, orașele toate zac în întunec. Numai în Londra mai ard lămpile electrice și cele cu gaz aerian, celelalte orașe din provincie sunt toate în întunec. Consiliile comunale au dat ordin proprietarilor de case să aprindă lumânări sau lămpi în geamuri îndată ce începe a se întuneca. Aseară toate străzile erau luminate cu slaba flacără a lămpilor sau a lumânărilor.

Fabricile de gaz și uzinele electrice ar plăti cât de scump cărbunii necesari, dar nu au de unde să cumpere.

Liverpool, 7 Martie. — Societatea de transporturi maritime *White Star Linie*, anunță, că nu ia nici o răspundere pentru pierderile îndurate de comercianții ale căror transporturi întârzie din cauza lipsei de cărbuni și astfel a neregularității circulației vapoarelor.

Glasgow, 7 Martie. — Se zvonește că guvernul lucrează la un nou proiect de intervenție în favoarea mulțămirei cererilor muncitorilor.

Spre știri.

Suntem rugați să dăm loc următoarei declarații:

Rev. domn Matei Voileanu asesor consistorial din Sibiu a arătat în declarațiunea publicată în „Telegraful Român” cauzele, pentru care m'a chemat la Budapesta pe ziua de 2 (15) Februarie a. c. și anume să intervenim în chestiunea ajutorului cerut pentru ridicarea unui edificiu nou pe seama școlii comerciale și în chestiunea fondului de pensie al profesorilor dela școlile medii și comerciale, la ceea ce se mai adaugă și regularea mult așteptată a salariilor profesorilor școlii comerciale. Deja acest fapt m'ar dispensa de a mai da ori ce lămuriri publice.

Cum însă o parte a presei noastre și străine tot mai face combinațiuni prăpăstioase, țin să declar și din partea-mi, că toate acele combinațiuni de consfățuri, conventicole, ori cum voiesc să le numesc, sunt scornituri tendențioase, vrednice numai de creerii bolnavi, cari le-au iscodit.

Ce privește ziarul „Deșteptarea”, el este proprietatea mea absolută, n'are nici o subvențiune din nici o parte, căci eu n'am obiceiul a lucra cu subvențiuni, și nici nu stă în serviciul nici unei persoane și nici a guvernului, ci stă absolut în serviciul cauzei naționale românești. Ca foaie națională independentă, ideile și principiile depuse în ea pot fi criticate și combătute cu toată asprimea culturii adevărate europenești, în care nu încap nici injurii, nici bănueli de recredință.

Atâta am de zis pentru cei cu inima curată!
Brașov, 21 Februarie v. 1912.

Arsenie Vlaicu.

Gronică externă

Anarhia în China. Situația din China rămâne foarte gravă. După proclamarea stărei de asediu, s'au început execuții în masă a rebelilor. Trupuri fără cap zac pe străzi.

Sunt temeri ca să nu se producă o răsvrătire și a altor corpuri de gardă. Ofițerii și-au pierdut autoritatea soldaților lor.

Mai grav e că răscoala pare a lua un caracter ostil străinilor. Mai mulți misionari din Paotingfu au fost uciși. Prima victimă străină e medicul german drul Schregere, ucis pe când ajuta pe niște prieteni. Asasinul a fost și el ucis.

Legățiunile străine iau toate măsurile pentru a fi în stare de apărare. Corpul de ocupațiune francez din Tientsin a trimis 200 de oameni la Peking ca să întărească garda legațiunii franceze. La Port-Arthur au fost imbarcați 5000 de Japonezi cu destinația pentru Tientsin.

Duminecă detașamente din garda străină au parcurs Pekingul și au menținut ordinea.

Războiul italo-turc.

Nouă lupte în Tripolitania.

Perim, 7 Martie. — Un crucișător italian a bombardat aseară Dubab, la 20 de mile spre Nord de Perim.

Roma, 7 Martie. — Agenția Stefani află din Derma cu data de 4 Martie n.:

Un batalion trimis pentru apărarea lucrărilor de lângă micul fort „Lombardia”, a fost atacat azi dimineață deodată de câtră inamic, care, prin asalturi cu baioneta, a fost alungat din pozițiunile lui. Spre prînz inamicul cu nouă întăriri a reînnoit atacul încercând să facă o mișcare inconjurătoare; însă trupele noastre, cari în acest răstimp primiseră întăriri, l'au respins. Cu toate acestea inamicul a reușit din nou să se concentreze și să-și menție pozițiunile până la orele 3 p. m. La această oră, trupele noastre primind nouă ajutoare au luat ofensiva și au reușit a forța pe inamic să facă o retragere definitivă. La căderea nopții trupele noastre erau stăpâne pe toate pozițiunile, cari fuseseră ținute cu îndârjire în tot timpul zilei de câtră vrăjmaș. Pierderile inamicului sunt considerabile. Noi avem 150 de inși afară din luptă.

Roma, 7 Martie. — Agenția Stefani află din Tripolis cu data de 4 Martie:

Ziua de ieri a trecut în liniște. Sărbătoarea nașterii profetului a trecut fără incident. Noaptea trecută grupe de arabi apropiindu-se de Ainzara au tras la o distanță de 1—2 kilometri spre trupele noastre. Acestea au răspuns la focuri rămânând în deplină ordine și liniște.

Nimic nou la Homs și la Benghazi.

Constantinopol, 7 Martie. — „Jeni Gazeta” este informată din izvor autorizat că zvonurile după cari unele ambasade ar fi recomandat Porții o atitudine împăciuitoare pentru încheierea păcii sunt false: nici o ambasadă nu a făcut un atare demers.

Expulzarea Italianilor.

Constantinopol, 7 Martie. Valiul din Beirut a telegrafiat următoarele referitor la expulzarea italianilor.

În ziua de 3 corent 100 de italieni au părăsit în liniște orașul, iar a doua zi 80 de inși. Autoritățile turcești arată cea mai mare bunăvoință față de cererile italianilor. Cinci familii italiene au cerut încetățenirea otomană.

INFORMAȚII.

ARAD, 7 Martie n. 1912

— **Maj. Sa la Budapesta.** Din Viena ni-se comunică: Se afirmă știrea despre călătoria Maj. Sale la Budapesta, câtră sfârșitul lunei curente. Cu această ocazie va petrece în timp favorabil câteva zile și în domeniul imperial dela Gödöllő, unde deja se fac pregătirile necesare primirii Soveranului.

— **Pinacoteca lui „Grigorescu” în București.** Cu începere de Dumineca viitoare, în Palatul Artelor din Parcul I se va deschide pinacoteca Grigorescu.

Pinacoteca cuprinde peste 300 de tablouri ale marelui nostru pictor, între care se află și cele mai bune lucrări ale lui Grigorescu.

Cu aranjarea pinacotecei a fost însărcinat d. inspector Valbudea, inițiatorul acestei idei frumoase.

Până la 1 Aprilie se va plăti o taxă de intrare de 50 de bani, iar dela această dată intrarea va fi gratuită.

Expoziția va fi deschisă în fiecare Duminecă dela orele 10 dim. până la 5 seara, și va fi o frumoasă și educativă atracție în acelaș timp pentru bucureșteni, și vizitatorii capitalei, care vor avea astfel prilejul să admire colecția marelui Grigorescu.

— **Drepturile politice ale Dobrogenilor.** Din București ni-se scrie: Marți a fost dopus la senat proiectul la interpretarea și complectarea art. 3

și 4 din legea pentru acordarea drepturilor politice locuitorilor din județele Constanța și Tulcea. Noua lege asupra drepturilor politice ale locuitorilor din Dobrogea va fi promulgată săptămâna viitoare.

Imediat ce va fi promulgată acea lege, vor începe să lucreze comisiunile pentru revizuirea și complectarea listelor electorale.

Lucrările vor fi terminate cel mai târziu la 1 Iunie. Nouile liste vor rămâne definitive după luna dela terminarea lucrărilor comisiunei.

Alegerile pentru camera și senat vor fi făcute în luna Septembrie.

— **O constatare...** Din Oradea-mare ni-se scrie: Organul ovreiesc „Pesti Hirlap” a meritotdeauna în fruntea ziarelor ungurești cari insultă și calomniază poporul românesc. Excluderea nedreaptă a celor 16 teologi români din seminaarul rom.-cat. din Oradea-mare i-a servit un nou pretext să debiteze minciuni la adresa instituțiilor noastre culturale.

Așa între altele, în numărul de ieri, atacă internatul nostru leopoldian acuzând conducerea internatului că ar crește „daco-români”. Pentru a-și dovedi afirmațiile, însă minciuni peste minciuni: cică frații *Lucaciu* și-au primit educația în acest internat; tot aici ar fi crescut și *Dr. Maniu* și alți daco-români, ca spre pildă profesorul *Traian Farkas* din Beiuș.

Dl canonic *Dr. Florian Stan* publică în „Nagyvárad Napló” o desmintire a acestor afirmații. Credem că ar fi fost de ajuns dacă dl *Stan* s'ar fi mărginit la constatarea netemeinicieii celor înșirate în „P. H-p”.

Dar a făcut o constatare, pe care trebuie s'o înregistrăm și noi.

Luând apărarea dlui profesor *Tr. Farkas* din Beiuș, spune:

„Nu este adevărat că dl profesor *Traian Farkas*, care într'adevăr și-a primit educația în internatul nostru, ar fi daco-român. Dimpotrivă, d-sa este unul dintre stâlpii partidului guvernamental din Beiuș...”

Luăm act.

— **Catastrofă de tren.** O înfiorătoare catastrofă de tren s'a întâmplat zilele trecute în Canada lângă gara Prince Albert. Un tren ce trebuia să treacă peste un pod, în urma sucombării unui picior al podului s'a prăbușit în adâncimea riului. Cincisprezece pasageri au dispărut, iar 20 au fost grav răniți.

— **Succesele tehnice franceze.**

Ziarul parizian „Le Temps” publică următoarea telegramă din București:

„V'am anunțat că guvernul român a făcut industriei franceze o comandă de artilerie. Această comandă, ni-se pare cea dintâi după mulți ani, este cu atât mai interesantă cu cât a fost precedată de experiențe comparative foarte severe, la cari niște comisiuni românești au supus în fabricile Krupp, Erhard și Schneider modelele de obuziere și de unuri de munte. Numai în urma acestor experiențe România s'a hotărât să comande la Creusot baterii de obuziere de câmp de 150 și tunuri de munte de 75.

Acest rezultat este cu atât mai măgulitor pentru industria franceză cu cât ofițerii români cari compuneau comisiunile de experiențe erau tehnicieni de o competență remarcabilă și unanim recunoscută. E un nou succes adăugat la lista și așa lungă a succeselor raportate de tunurile Creusot pretutideni unde materialul lor a fost supus unor experiențe comparative, executate în afară de ori ce considerațiuni străine de însăși valoarea tehnică a materialelor experimentate.”

Succesul tehnicei franceze a început deci să învingă industria tehnică germană, care cuceria tot mai mult teren atât în România cât și în statele balcanice unde devenise suverană, sprijinită fiind de căpeteniile de origine nemțiască ale acestor

state. Ne bucurăm, că „Drangul nach Osten” și-a găsit un concurent puternic.

— **Serată literară.** Duminica trecută a avut loc a cincea serată literară a muncitorilor români din Arad, în sala restaurantului „Millennium”. Ținând seamă de frumoasa ținută a cărei realizare se urmărește cu aceste folositoare întruniri, publicul și-a dat întâlnire și de astădată în număr destul de mare pentru a sprijini năzuințele de bine ale muncitorimei române din localitate.

Cuvântul de deschidere a fost ținut de dl Sava Damian, care după bineventrea asistențelor anunțând conferința dlui Sp. N. Calu, despre *Alcool și relele lui*. Dintre domnișoarele cari și-au dat și de astădată concursul merită toată recunoștința Elena Scorțariu, Mărioara Itnci și Sidi Bodea, cari au recitat bucăți din M. Cunțan și poetul Neculută. În „Sunt eu de vină...” de Cosbuc a fost bine d-șoara Iuliana Barna și tot atâta recunoștință merită temperamentul dlui I. Bortos în „Regina Ostrogotilor”. Monologul „Tânase păcălit” spus de dl Bozgan a adus o notă hazlie în atmosfera ședinței intime, care s'a ridicat la orele 11 noaptea.

— **Călătorii la polul sudic.** Dr. Chareot învățatul francez care a întreprins o expediție pentru descoperirea polului sudic a ținut în Petersburg și Moscova conferințe arătând rezultatele obținute de el în expediție. Intorcându-se acasă la granița Germaniei a fost arestat de jandarmeria rusească dimpreună cu soția, care îl însoția fără a i-se face cunoscut motivul arestării. Chareot a telegrafiat imediat primului-ministru de externe Poincaré, care în calitate de ministru de externe a îndrumat telegrafic pe marele consul francez din Petersburg ca să elibereze pe învățatul francez și soția sa. Tot odată și consulatul rusesc din Paris a făcut atent guvernul rusesc de greșala regretabilă ce s'a comis prin arestarea învățatului francez.

— **Inplantația părului.** Ținând conferința înaintea a 300 de medici din Budapesta și discutând și probele de lipsă, — un medic ungar Dr. Székely a dovedit mai presus de toate practicitatea invenției sale „implantația părului”. Știrea aceasta va fi primită cu mare bucurie de toți abelii, precum și de aceia cari aspiră la o chelie timpurie. Nu vom mai vedea așa dară capete ploșuve, nu vom mai vedea „luna” arătându-se batjocuritoare în vârful capului, vreunui tânăr-bătrân. Și ne mai existând pleșuvia, se va pierde și un ram industrial de seamă, fabricarea perucilor, cari vor rămânea de acum înainte numai la necesitățile scenei.

Dr. Székely a arătat medicilor asistenți modelul cum se face implantația părului în pielea capului. O mică undiță, greu vizibilă cu ochii liberi având legate de ea două fire de păr este introdusă în ajutorul unui ac în piele opunând la smulgere o rezistență tot așa de mare ca și părul natural. Implantația se face mai întâi la distanțe de un milimetru, înlocuindu-se ulterior părțile neacoperite. Introducerea merge cu mare ușurință așa că după câteva ședințe capul apare înzodbit cu păr berechet, păr însă... străin.

Doctorul a arătat cheli operați de dănsul cu ani înainte, ceace reduc temerile, că implantația ar avea urmări nesănătoase asupra pielii.

Ca încă o hotărâre practică a acestei implantații trebuie amintită și economia ce se face cu banii pentru tuns, deoarece noul păr n'are însușirea cea neplăcută să crească ca apoi să fie trecut prin foarfeci. Este în orice caz o mare binefacere pentru omenire!

— **Accidentul amiralului francez Cuverville.** Din Paris se comunică, că amiralul Cuverville, unul dintre cei mai distinși ofițeri ai armatei franceze, care a luat parte la toate acțiunile armate ale țării sale a fost căleat de o trăsură, fracturându-i-se un braț și un picior. A fost transpor-

tat imediat la spital unde i-s'a făcut operație. Având în vedere vârsta lui înaintată, se așteaptă orice deslegare.

— **Atentat contra unui arhiduce.** Din Petersburg se anunță: Șase soldați turmentați au comis un atentat împotriva ducelui Oleg, fiul marelui duce Constantin Constantinovici. Soldații aparținători unui regiment din apropierea orașului au fost trimiși sub comanda unui ofițer, ca să ducă din visteria statului suma de douăzeci de mii de ruble necesitate de garnizoană. Fiind înștiințați pentru o oră mai târziu, soldații au plecat într'o circumscripție, ca să aștepte timpul fixat, dându-se la băutură. După mai multe halbe sau oprimat rău de tot. Ieșind în stradă au început să atace trecătorii, oprind automobilul, în care se afla ducele Oleg. Unul dintre ei și-a scos baioneta și a străpuns un perete al automobilului, ceace era să fie fatal pentru duce, care se afla de partea aceea. Cu toate încercările polițiștilor chemați de urgență automobilul nu și-a putut continua drumul, fiind înfășcat și luat la bătaie și șoffeurul. Văzând situația critică în care se află ducele, aghiotantul lui, care încercase toate scăpările le spuse soldaților, că în automobil se afla fiul marelui duce Constantin, și că o vor păți cumplit, dacă nu se retrage. La auzul acestor cuvinte soldații s'au mai desmetecit și au lăsat drum liber. Ducele Oleg a înștiințat cazul superiorității militare care a ordonat arestarea acestor soldați.

— **Noi săpături la Pompei.** Din Roma se comunică: Săpăturile din urmă ce se fac la Pompei desgroat aproape complect, au dat de o stradă necunoscută până acum, cu multe prăvălii, din ce se conchide, că a fost una dintre principalele strade de comerț ale vechiului oraș. În prăvălii s'a găsit mulțime de obiecte de argint, cari reprezintă mult interese și mare valoare.

— **Mulțumită publică.** La concertul aranjat de tinerimea română din Vașcău-Bărăști în 5/18 Februarie 1912 în favorul bisericii gr.-or. rom. din loc, au binevoit a și răscumpăra biletele următorii: Il. Sa, dl Vasile Stroescu 20 cor., Magn. Sa dl Gavril Rednic 10 cor., „Șoimul” institut de credit și economii 20 cor., Romul Bortos, inv., Luca Nica, pădurar, Simeon Gergar, proprietar câte 2 cor.

La casă au binevoit a suprasolvi următorii domni: Dr. Salvator Mihali și Mihai Popa advocați câte 8 cor., Dr. Ioan Rednic, medic, Desideriu Tempelean, protopretore, Adrian P. Deseanu, protopop, Ioan Ovesea, dir. de bancă, Maxim Non, casier de bancă, Dr. Mandel Victor, avocat și Ilie Bursășiu, preot, câte 5 cor. Valeriu Coroiu, comerciant 4 cor. George Bogdan, preot, George Băruța, comerciant, Emile Vulean, Mayr Gyula, notar, Beliczay Andor, pretore, câte 3 cor. Cornel Palladi, comerciant, Dr. Martonfy Gyula, pretore, Alexandru Pelle, preot, Holmayer Béla, jude cerceal, Teodor Zigre, notar, Mihai Popovici, preot, Atanasiu Toader, proprietar, Gavril Mihuta, inv. câte 2 cor. Eugeniu Nyeki, cand. de adv., Valeriu Moga, preot, Krausz Leo, funcționar, Corneliu Coroi, comerciant, Andrei Danc, funcționar, Ioan Micula, preot, Iosif Szabó, comerciant, câte 1 coroană.

A încurs total 411 cor., din cari s'au spesat 196 cor. 98 fileri, rămânând deci un venit curat de 214 cor. 02 fil.

Atât Domnii cari și-au răscumpărat biletele, cât și cei cari au suprasolvit primească și pe această cale mulțămitele noastre. — *Comitetul aranjator.*

— **Dela Societatea „Petru Maior.”** Societatea studenților români universitari din Budapesta, „Petru Maior”, în urma demisiei fostului ei președinte a ales președinte pe dl Victor Groza, rigorosant în medicină.

În legătură cu această schimbare, primim dela societate următoarele rânduri:

Societatea acad. „Petru Maior” în ședința

generală extraordinară ținută în 3 Martie st. n. a adus următoarea deciziune:

„Societatea condamnă interpretarea tendențioasă a abdicării fostului ei președinte, a dlui Ioan Teicu și declară, că d-sa a abzis de bună voie votându-i-se mulțămită din partea societății pentru activitatea sa”.

Budapesta, 6 Martie n.
Victor Groza, președinte. George Ștefănică secretar.

— **Parastas în Arad.** Duminică în 10 Martie n. la orele 11 se va ținea parastasul Doamnei Văd. Dr. Maniu măscută Haica în biserica gr.-or. rom. din Arad.

— **Cinematograful Apollo.** Programul spectacolelor ce vor urma la cinematograful Apollo, a fost compus din următoarele puncte: Peisagii de iarnă. Încă un etaj, De pe malul Indului, dramă în două acte jucată de trupa daneză și Mireasa furată.

— **Iarăși colera.** Guvernele noastre — este știut — prea puțină atenție dau grijilor interne și nevoilor populațiunei. Pe ele le dor ce steaguri o să aibă armata și Stan ori Bran ce ungu-rească să vorbească în cazarmă.

Holera bate iarăși la poartă. Consiliul sanitar superior tace, pentru că își acest consiliu își are durerile lui proprii. Să nu cumva să se introducă votul universal căci e primejdie pentru neamul lui Arpad. Dar holera vine și soceră atât recruții cât și voturile dela țară. În comuna Palăst dia com. Solnocului a murit un țaran arătând simptome de holeră. Căzută a fost supas autopsiei și se zice, că s'ar fi trimis măruntaie la institutul bacteriologic. Dar unde sunt măsurile sanitare, unde sunt ordinațiunile ministeriale și ale consiliului sanitar superior în aceasta privință. Holera nu este criză și căderea guvernului n'o poate împăca.

— **În casa lui Beethoven.** Ziarele germane aduc următoarea întâmplare: Între turiștii cari vizitează fosta casă a lui Beethoven din Bann venise zilele trecute și o domnișoară. Dânsa urea în eatul întâi, unde se afla pianul maestrului, pe care deschizându-l începu să cânte sonata Mondscheim a lui Beethoven. În casa lui Beethoven, la pianul lui Beethoven și sonata lui Beethoven! Domnișoara cânta însă miserabil. După ce termină bucată se adresă paznicului, care se afla în aceeași cameră întrebându-l: „De bunăseamă mulți artiști renumiți au vizitat casa asta și au cântat la acest pian.” — Da — răspuse dânsul. Au venit mulți. Odată venise chiar și Paderewski cu o mare socetate, care îl rugă pe maestrul să execute el ceva la pian din bucățile lui Beethoven, dar el nu s'a învoit. „Nu, nu sunt demn pentru așa ceva.” — le-a zis Paderewski”

— **Spargere cu trei victime.** Din Liege se comunică: Un înfiorător omor ține în agitație populația. Niște bandiți au făcut spargere în casa consilierului Dejnichon omorând pe consilier, pe sora și pe nepoata acestuia. Cu privire la acest omor ziaarele de seară aduc următoarele: Alaltăieri noaptea consilierul comunal Depuchon fu trezit din somn de un zgomet surd, produs într'o cameră de alături. Ascultând zgometul i-se pără, că ar desluși pași omenești la ceiace se ridică și trecu în camera de unde provenise zgometul. Deabia trecu pragul și fu înfășcat de niște oameni, cari voiră să-l facă imposibil, astupându-i gura și încercând să-i lege mâinile. Consilierul deși surprins de această apariție neașteptată a umor străini, nu-și pierdu prezența de spirit și se zbatu mult, ca să scape. Văzând tâlharii, că forța consilierului este greu de învins, unul din ei a descărcat revolverul, omorându-l pe loc. La duruitura revolverului s'au trezit și ceilalți adevărați frațele și nepoata consilierului și înspăimântați au alergat să vadă ce s'a întâmplat. Tâlharii i-au omorât însă și pe ei. După ce părădară casa, bandiții au plecat. Cazul acesta a fost descoperit nu-

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericească, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

Un candidat de avocat

afă aplicare momentană în cancelaria lui
Dr. Desideriu Fülepp, avocat în
Hunedoara (Vajdahunyad, comit. Hunyad).

CĂRĂMIZI

se capătă la subscrisul din fabrica lui de
cărămizi de lângă apropierea gării.

KIRLE ANTAL,
Arad, Florián-u. 6. b.

Oltoieri de struguri
expediază, ga-
rantând de soi-
viță americană,
netedă și cu ră-
dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute
de trainice, asortiment bogat

Kaküllőmenti első szőlőoltvány-telep
Proprietar: **Caspari Frigyes**, Medgyes 16.
(Nagyküküllőmegye).

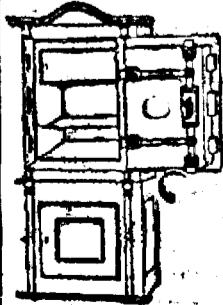
Postiți și cereți prețuri curente ilustrate.
Din prețul curent se pot ceta scrisori de recuno-
ștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce do-
resc să comande pot cere mai întâiu informațiuni
dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris,
despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Fabrica budapestană de casse de bani **Gelléri și Schuller**

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul
orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de
honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de
bani, libere contra
focului și spargerii-
lor, casse pancelate
pentru păstrarea do-
cumentelor.

Catalog gratuit și
franco.

»AGRICOLA«

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOC. PE ACȚII ÎN ECICA (Écska, Torontál)

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii »AGRICOLA« societate
pe acții în Ecica, sunt invitați la

a VII-a adunare generală ordinară

care se va ținea în 25 Martie n. 1912, la 2 ore p. m. în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Darea absolutorului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
3. Impărțirea profitului.
4. Alegerea a 3 membri în direcțiune.*
5. Alegerea a 2 membri în comitetul de supraveghiere.
6. Eventuale propuneri.

DIRECȚIUNEA.

INCHEIEREA CONTURILOR

cu 31 Decembre 1911, a institutului de credit și de economii „AGRICOLA” socie-
tate pe acții în Ecica, (Écska, Torontál).

CONTUL-BILANȚ.

Active		Pasive	
Cassa în numărar	3360 31	Capital societar	70000 —
Escont: Cambii de bancă 163621·61		Fond de rezervă	500 36
Cambii hipotecate 45213·—	208834 61	Depuneri spre fructificare	84850 77
Imprumut hipotecar	13708 —	Reescont	69683 —
Imprumut pe obligațiuni	4530 —	Hipotecă cedată	3600 —
Cont-curent	979 58	Depozite de cassă	1401 11
Efecte	3080 —	Dividendă neridicată	263 98
Diverse conturi debitoare	1016 95	Interese tranzitoare	3083 13
Casa institutului	2495 67	Profit	5960 14
Scăldătoarea	553 05		
Spese de protest	181 85		
Interese anticipate	602 47		
	239342 49		239342 49

Contul Profit și Perderi.

Debit		Credit.	
Interese după depuneri 3827·02		Interese	17440 86
» de reescont 6131·77		Venite de efecte	170 50
» de hipotecă ced. 201·—		Proviziune și diverse	3379 73
» de cont-curent 266·35	10426 14		
Dare	1782·98		
Contrib. 10% după dep.	382·70		
Birou	788·14		
Salare	1236·97		
Chirie	125·—		
Marce de prezență	170·—		
Porto	119·02		
Profit	5960 14		
	20991 09		20991 09

Ecica, la 31 Decembre 1911.

DIRECȚIUNEA:

Val. Magdu m. p. St. Ghilăzanu m. p. V. Petrovicu m. p. Dr. P. Obădeanu m. p.
I. Magda m. p. M. Ghilezanu m. p. I. Mioc m. p. Gl. Brenda m. p.

Subsemnații membrii ai comitetului de supraveghiere am examinat contul prezent
al Bilanțului și Profit și Perderi și confrontându-le cu registrele principale și auxiliare,
— le-am aflat în consonanță și exacte.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Dr. Liviu Ghilezan m. p. Moisa Brânda m. p. Dr. Simion Pacurariu m. p.
Ghiga Ghilăzanu m. p. Nicola Nicolin m. p.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru. Rizling — 70. Roșu — 94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb K — 90 litru. Șiller K — 56. Rizling K — 58. Rizling și Ruje amestecat K — 54 litru.

Vin din anul 1911 K — 50 și 52 litru.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Pregătește: **butoaie, vane**

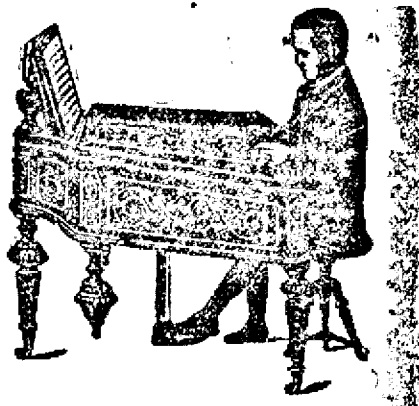
în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!

FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

WESZELY BÉLA
PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,
→ LIPOVA. ←

TIMBALE!

Timbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbale,
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurile, la cerere, se trimit gratis. Corespondența intrucât se poate să se facă în limba ungară, germană sau sârbească.

Dacă stropesci cu „FORHIN”

I - ai mai puțină bătaie de cap,
II - a lucru mai puțin,
III - a cheltuială mai puțină!

deoarece „FORHIN”-ul este MICTURA DE BORDÓ adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frunzele umede. **La ori-ce brumă poți se stropesci, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie).** Multime de scrisori de mulțumită și recunoștință. Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkénpor și Bordolpor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica

„FORHIN” BUDAPEST, VI., VAGZI-UT 93.

Teșetorie artistică

Schmidt János és Társa

Pécs, Király-utca 21.

Distins la expoziția din Budapesta, Seghedin și Cincibiserici (Pécs).

Pregătim toffelul de pânză, damast, rufe pentru pat, ștergere, pânzături, servete, perini, albături pentru domni și dame. — *Trusou complet pentru domnișoare.*

KUN ENDRE,

atelier cu mașini electrice pentru ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa-Lévay, vis-à-vis de Tribunal.

Se recoman. pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricilor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbierilor se scotesc taxa numai pentru 5.

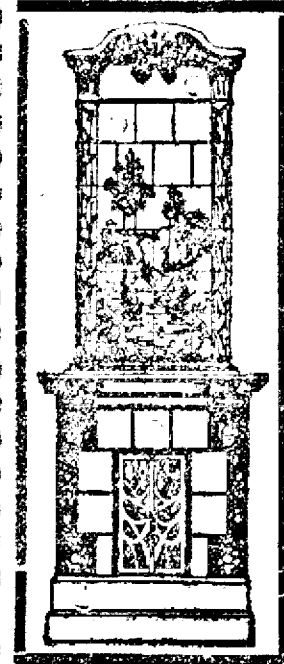
Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu **cuptoare din țară și străinătate**, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

KIRÁLY LAJOS

ferar, dogar, șelar și lustruitor.
Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu puteri motorice și lucrative bune, pentru prepararea articolelor de *ferărie, șelărie și lustruire* cu prețuri ieftine, dispunând de un serviciu prompt, execuție modernă.

Premiat cu diplomă dela corp. meseriașilor.

Botházy László,

sculptor și întreprinzător de beton și piatră de artă, depozit de nisip.
Nagyvárad, — Erzsébet-utca.

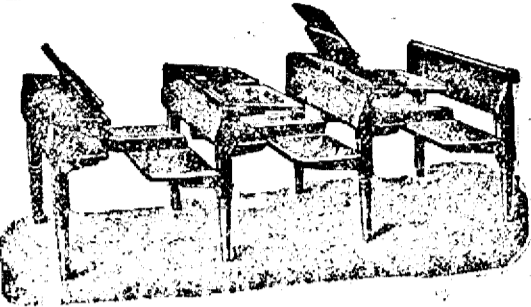
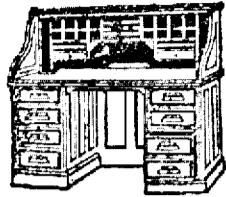

Primește ori-ce lucrări ce se refer la bransa mea precum lucrări la edificii și cripte cu diferite expoziții, de piatră și marmoră, apoi cruci, monumente, etc. — Lucrez în beton cu mare pricepere, precum caldărâm de beton, canale, poduri de

beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt. Trimit deservu și catalog. — Voiesc să atrag atenția on. public prin lucru bun și prețuri ieftine. **Liferez pietri și nisip în cant. mare.**

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX. Ipar-u. 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

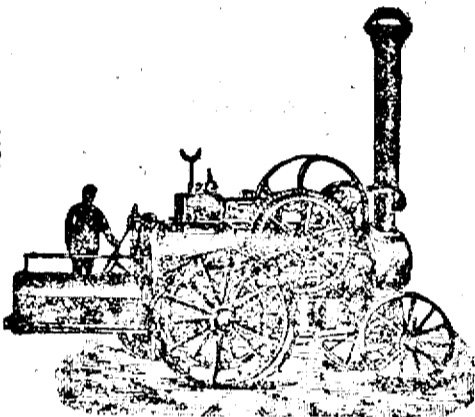
Vitorul e al mașinilor de treerat de sine umblătoare!

Dacă locomobilul d-voastră nu este provăzut cu automat de sine umblător, adresați-vă la fabrica

Friedrich Testvérek

Tmeesvár-Józsefváros,

unde căpătați ori-ce informații de lipsă. In atelierele acestei fabrici să transformă la an peste 100 locomobile în automobile după cel mai nou sistem și cu piese noi brevetate. — Mare cruțare de timp și de bani se poate ajunge cu mașinile aceste automobile. Mare depozit în locomobile cu aburi. Prețuri ieftine! Condiții favorabile!

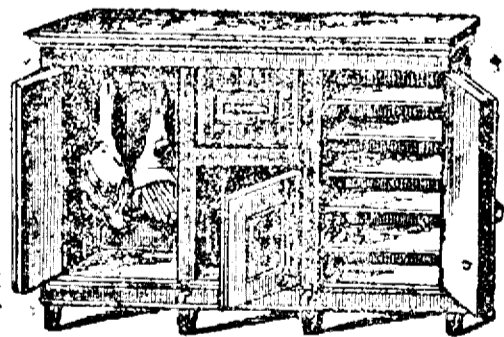

Iitzkovits Gerson, Budapesta, IX.,

Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efeptuiesc prompt și cu prețuri convenabile.

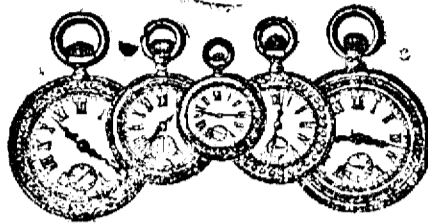
H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reispergasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de

CIASORNICE

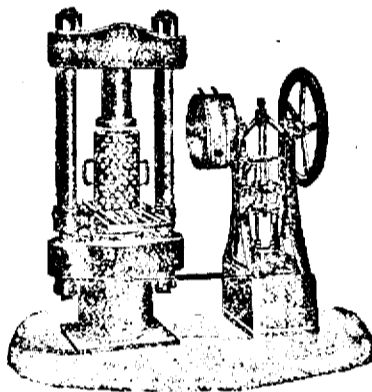
de buzunar și de părete și ciasornice deșteptătoare, precum și articli optici. Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Toate reparaturile se execută prompt și cu garanță.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mănate cu apă.

Piue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unele de melițat floarea soarelui, ș. a.

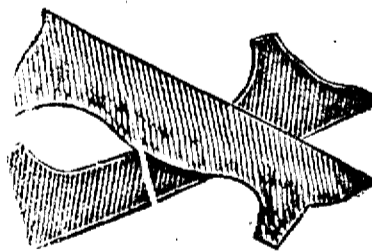
Exportul până acum în 237 uzine.

J. Gottstein, fiul,

Nagyszeben, Kleiner Ring 5.

prăvălie de piele și accesorii pentru industria de jocărie, curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpi Vachè și opinci. Fețe pentru cisme și ghete. Ață pentru mașină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, tălpi de pâslă și asbeth, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireturi și postav de curățit ghetele. Cuie de lemn americane. Calapode pentru ghete și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

FILIALA FABRICEI DE GHETE „ANATOMICE” MOSKOVITS

Telefon 218.

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 18.

Telefon 218.

Extras din catalogul de ghete de primăvară:

Ghete bărbătești din chevrâu brunet cu balere	— — —	Cor. 10.—
» » » » » americani	— — —	» 13.—
» » » » » cu nasturi,	— — —	» 17.—
» femelești » » abbè	— — —	» 7.50
» » » » » spangnis	— — —	» 7.50
» » » » » culoare galbenă deschisă, americani	— — —	» 17.—
» » » » » jumătăți, din chevrâu brunet cu nasturi	— — —	» 10.—

Diferite calități de ghete bărbătești și femelești: Cor. 10.—, 13.—, 17.—, 22.— și 28.—

Ghete pentru copii și fetițe dela 1.50 până la 13.— Coroane. Prețuri solid fixate!

Ghete comode și tari!

EXECUȚIE DE PRIMA CALITATE!

Cum să ne apărăm contra durerilor de stomac ? !

Contra durerilor de stomac, foarte lăfite în timpul mai nou între omene, trebuie să ne apărăm dela început, folosind spre acest scop

Nectarul Dr. Engel

căei, un stomac sănătos și o bună mistuire, formează fundamentul unui corp sănătos. Cine dar vrea să-și mențină sănătatea până la adânci bătrânețe, se întrebuințează

Nectarul Dr. Engel

renumit în urma succeselor de până acum !

Acest nectar compus din diferite sucuri aromatice și vin, exercită în urma compoziției sale o influență binefăcătoare asupra mistuirii, e asemenea unui licheur de stomac, ori vin de stomac și nu are absolut nici o urmă stricăcioasă. Sănătoși și bolnavi pot așadar lua Nectar fără a-și strica sănătatea. Nectarul ajută cu o întrebuințare rațională la mistuire și la formarea sucurilor

Astfel se impune tuturor, ce volesc să aibă stomac sănătos, întrebuințarea

Nectarului Dr. Engel

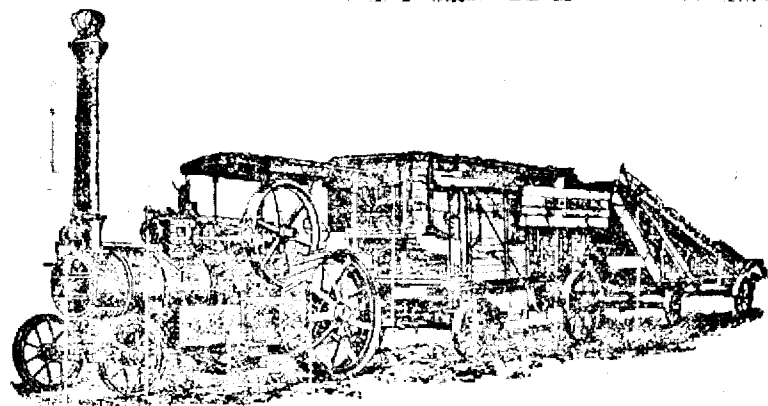
„Nectar”-ul este un excelent mijloc întâmpinării catarului, sgrețurilor durerilor de stomac, a mistuirii anevoioase, și a greței. Se mai întrebuințează contra contipației, a colicii și a palpitației de inimă. Aduce somn și apetit, fiind bun contra insomniei, indispoziției durerilor de cap și acceselor nervoase. Folosit în cercuri mai largi s'a constatat că aduce veselie și poftă de viață.

NECTARUL se poate cumpăra în sticle de 3 și 4 coroane în farmaciile din Arad, Ujarad Glogovác, Gyorok, Ménes, Paulis, Lippa, Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Tornya, Világos, Egres, Nátlas, Berzova, Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogaros, Szerb-Szt.-Péter, Perjamos, Szemlaá, Szárafalva Nagylak, Palota, Alberti, Mezőhegyes, Batonya, Marczib, Dombegyháza, Kurtics, Uj-Szent-Anna, Pankota, Silingyia, Taucz, Sziatinaa, Baja, Kaprucza, Bresziovác, Rékás, Gyarmata, Bruckenau, Zsadány, Szent-András, Kis-beckerek, Mehala, Temeavár.

Păzitivă de Imitații!

Cereții expres „Nectar Dr. Engel”.

Nectarul meu nu e ceva miraculos. Are următoarea compoziție: Samos 300-0. Esența de vin 150-0, Sirop de micură 100-0, Vin roșu 100-0, Sirop de cireșe 100-0, Sirop de fragi 20-0, Aromă de Veremít 30-0, Anis etc. . . á 100. Aceste se mestecă.

Umrath & Comp.

Budapest, V., Váci-körút 60.

Își recomandă fabricațiile sale și anume:

Locomotive de drum de sine umblătoare de 6, 8 și 10 HP.

Locomobile de 3—200 HP pentru scopuri economice și industriale.

Mașine de treerat (îmblătit) cu putere de vapor motorică, mină, cu cai și cu mâna; mai departe: pluguri, grape, tăvăluguri, triore.

Mașine de sămănat.

Vânturători.

Batoze de curățit porumb.

Toeători de paie și nutreț.

Mașine de tăiat sfeclă.

Tunbe de stropit cu suc de gunoi în executarea cea mai bună

cu prețuri moderate și condițiuni favorabile de solvire.

Catalog de prețuri românesc trimitem gratis și franco

Correspondența română.

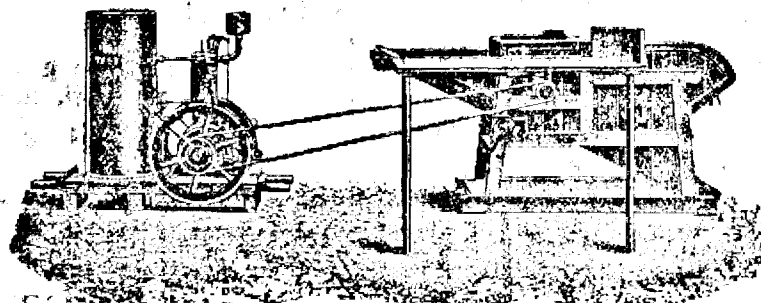
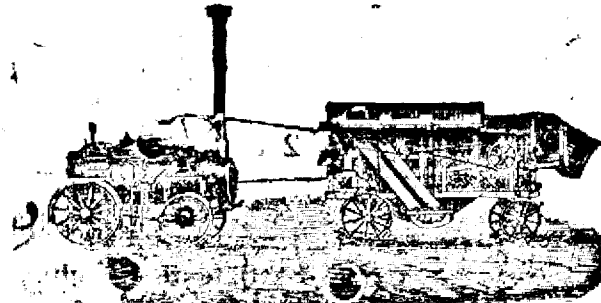
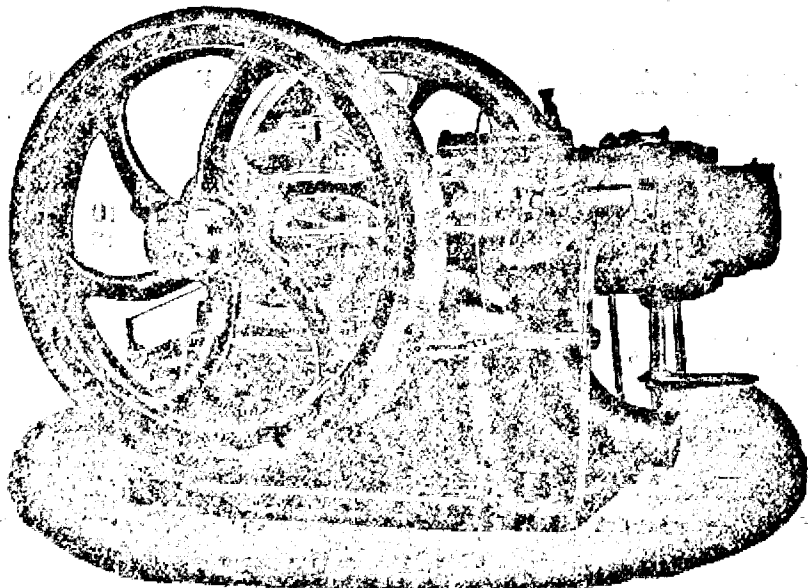
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și totfelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și totfelul de motoare cu benzină, oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru rat și cu prospecte pe mori servim bucuroși eventual pentru prim lucrurilor acestora și cerea contract mergem la fața cului pe spe noastră.